

אפריל 2016

תנאים נוספים להיתר רעלים - קווי דלק וצנרת פנים מפעלית

בתוקף סמכותי לפי סעיף 3 לחוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג – 1993 (להלן – "החוק"), הריני מתנה את היתר הרעלים בתנאים נוספים כדלהלן וקובע, כי תחולתם של תנאים אלו היא מידית עם מסירתם:

1. תנאים נוספים
תנאים אלה הם תנאים נוספים על התנאים הכלליים בהיתר הרעלים ואינם מחליפים או מבטלים אותם.
2. הגדרות
" בדיקת תקינות", "בודק מוסמך" "דלק", "הגנה קתודית", "קו דלק" – כהגדרתם בתקנות המים (מניעת זיהום מים)(קווי דלק), התשס"ו – 2006 (להלן – "תקנות קווי דלק" או "התקנות");
"דוגם קרקע או גז קרקע מוסמך" - דוגם שהוסמך על ידי הרשות להסמכת מעבדות, לפי חוק הרשות הלאומית להסמכת מעבדות, התשנ"ז – 1997 (להלן – "הרשות להסמכת מעבדות"), ובהתאם ISO 17025 ;
"דליפה" – שחרור של דלק מקו דלק ומתקניו לסביבה לרבות לקרקע או למקור מים ;
"זיהום קרקע" - שחרור של רעל לקרקע שיוביל לכך שבקרקע יימצאו מזהמים בערכים החורגים מערכי הסף, ואם זוהמה הקרקע טרם השחרור יחשב כל שחרור נוסף של חומר מזהם לקרקע, כזיהום קרקע ;
"חומר מזהם" או "חומר מזהם קרקע" – חומר מסוכן שנקבע לגביו ערך סף ;
"טיפול בקרקע מזוהמת" – תהליך המפחית את ריכוז החומר המזהם בקרקע עד לעמידה בערכי הסף או עד לערכים שייקבעו באופן פרטני לאתר באמצעות סקר סיכונים ;
"מקור מים" - כהגדרתו בסעיף 20א לחוק המים, תשי"ט – 1959 או ים ;
"ניהול הסיכון מקרקע מזוהמת" - מניעת הסעת החומרים המזהמים אל הקולטנים, ניטור, בקרה או פעולות אחרות בקולטן.
"ספי הדיווח" - ספי הדיווח כפי שנקבעו בתקנה 10 לתקנות ;

"סיכון מקרקעות מזהמות לסביבה או לבריאות הציבור" – הסיכון לחשיפת הציבור או הסביבה מחומרים לזיהומי קרקע, באמצעות הסעת המזהמים ממקורות הזיהום דרך התווכים השונים (אוויר, קרקע, גז קרקע) אל הקולטנים (רצפטורים); לעניין זה – הקולטנים האנושיים יכללו את השימושים השונים בסביבת האתר, עובדים ומבקרים באתר ובסביבתו והקולטנים הסביבתיים יכללו מי תהום, מים עיליים, צמחייה ובע"ח באתר ובסביבתו;

"סקר היסטורי" – סקר, הנעשה על פי הנחיות המשרד המפורסמות באתר האינטרנט של המשרד, שמטרתו זיהוי מקורות אפשריים לזיהום של קרקע באתר הנבדק, בהווה ובעבר, לרבות מיקומם והיקפם, וזיהוי החומרים המזהמים שנעשה בהם שימוש, המבוסס על בדיקות באתר, במסמכים, ברישומים, בתמונות ובתיעוד אחר;

"סקר קרקע" סקר, הנעשה על פי הנחיות המשרד המפורסמות באתר המשרד, שמטרתו איתור ומיפוי של זיהום קרקע באתר הנבדק, בין השאר על ידי לקיחת דגימות קרקע, גז קרקע ומים;

"מעבדה" – מעבדה מוסמכת לשיטת האנליזה או הבדיקה הרלבנטית, על ידי הרשות להסמכת מעבדות או מעבדה מחוץ לישראל שהוסמכה על ידי רשות מקבילה לרשות להסמכת מעבדות.

"ערכי סף" – ערכי הסף לחומרים מזהמים בקרקע המפורסמים באתר האינטרנט של המשרד להגנת הסביבה.

"קרקע" – תווך האדמה והמסלעה, הבלתי רווי, לרבות פני הקרקע וגז הקרקע;

"קרקע טעונה טיפול" או "קרקע מזהמת" – קרקע שמצוי בה חומר מזהם החורג מערכי הסף, שמצבה מעורר חשש כי בשל המצאות החומר המזהם היא עלולה לסכן את הבריאות והסביבה.

"תכנית לשיקום קרקע" – תכנית הכוללת ביצוע סקר היסטורי, סקר קרקע ותכנית לפעולות טיפול או שיקום לפי הנדרש.

מניעת זיהום קרקע 3. (א) בעל העסק לא יגרום לזיהום קרקע, וימנע מכל פעולה המזהמת קרקע או עלולה לגרום לזיהום קרקע במישרין או בעקיפין, מייד או בחלוף זמן. ומים

(ב) העסק לא יגרום לזיהום מקור מים, וימנע מכל פעולה המזהמת מקור מים, או עלולה לגרום לזיהום מקור מים, במישרין או בעקיפין, מייד או בחלוף זמן.

4. הקמה, תפעול ותחזוקה (א) העסק יפעל בהתאם לקבוע בתקנות לעניין קווי דלק ובהתאמות הנדרשות לעניין צנרת פנים מפעלית.

(ב) העסק יתקין משטחים או מאצרות למניעת זיהום קרקע ומים, מתחת למתקנים וציוד המכילים חומרים מזהמים, כמפורט להלן:

(1) ציוד שאיבה במבנה המשאבות;

(2) משאבה חיצונית (מחוץ למבנה המשאבות) מאוגן יניקה ועד אוגן סניקה;

(3) נקודות פריקה ומילוי של הצנרת;

(4) כל התקן הניתן לפתיחה לצורך עבודות אחזקה או תפעול.

(ג) העסק יתקין מערכת בקרת דליפות לפי הקבוע בתקנות קווי דלק ולעניין צנרת פנים מפעלית בהתאם לתקני API הרלוונטיים בהתאמות הנדרשות.

(ד) העסק יבצע מעקב שוטף אחר נתוני מערכת בקרת הדליפות. אם עולה מהנתונים שקיים חשש לדליפה, יבדוק העסק באופן מידי את הצנרת לאיתור הדליפה ויתקן את הצנרת במקרה שאותרה דליפה כאמור. בדיקת הצנרת תעשה בהתאם לנוהל שיכין העסק, ויגיש לממונה לפי דרישתו.

(ה) העסק יערוך רישום של נתוני מערכת בקרת הדליפות בפורמט שאושר מראש על ידי הממונה. הרישום יכלול התראות שהתקבלו במערכת לגבי דליפות פוטנציאליות, הערכה לעניין הדליפה לאחר הבדיקה (נפת, משך ההתראה ומיקום) ופעילות העסק במקרים אלה (להלן – "דו"ח מעקב מערכת דליפות").

(ו) העסק יערוך תרגול שנתי למערכת בקרת הדליפות ויכין דו"ח שנתי לעניין זה לפי הקבוע בתקנה 17(1) לתקנות.

5. שילוט וסימון העסק יסמן וישלט את קווי הדלק לפי הקבוע בתקנה 11 לתקנות.

6. מיפוי (א) העסק ימפה את קווי הדלק בהתאם לקבוע בתקנה 4 לתקנות.

[Type text]

(ב) העסק ימפה את הצנרת הפנים מפעלית המוטמנת ויסמנה על גבי מפה בקנה מידה 1: 5000.

(ג) העסק יסמן על גבי המפה את תוואי מסלולי הסיירים המבצעים סיורים לפי לתקנה 7(3) לתקנות ויציין על גבי המפה את האזורים שבהם קיימת מגבלה פיזית או אחרת המונעת סיור צמוד לתוואי הקו ויציין את סוג המגבלה.

(ד) העסק יצרף למפה מסמך הסברים, בו יפרט את האמצעים הננקטים על ידו באזורים שבהם קיימת מגבלה פיזית או אחרת המונעת סיור צמוד לתוואי הקו, לצמצום הסיכון לאירועי דליפה לרבות פעולות תחזוקה וניטור, ולהקטנת הסיכון בעת התרחשות אירוע כאמור.

7. חפירה וחיפוי קרקע (א) העסק יבצע כל חפירה בסביבת ציוד תת קרקעי (צנרת, מכלים או כל ציוד אחר), לכל צורך לרבות לצורך תחזוקה, לפי הקבוע בהנחיות המקצועיות של המשרד לעניין חפירה, דיגום ערימות קרקע מזוהמת או החשודה בזיהום ודיגום מוודא, המפורסמות לעניין זה באתר האינטרנט של המשרד.

(ב) העסק ידווח לממונה בתוך 48 שעות מעת גילוי אינדיקציה בהתאם לממצאי השדה, בעת ביצוע עבודות החפירה או חיפוי הקרקע, לזיהום קרקע ויגיש תכנית לשיקום קרקע בהתאם להנחיות המשרד, לא יאוחר מחודש מעת גילוי החומר המזהם בקרקע.

8. היערכות לאירוע חומרים מסוכנים, לרבות דליפה בנוסף על הקבוע בתנאים הכלליים לענין נוהל חירום, יכלול העסק בנוהל החירום, סעיף היערכות לאירוע חומרים מסוכנים באזורים שבהם קיימת מגבלה פיזית או אחרת המונעת סיור צמוד לתוואי הקו. במסגרת זו יכלול את האמצעים המיוחדים לטיפול באירוע דליפה כגון מכליות בעלות עבירות גבוהה, אמצעי ספיגה, אמצעי שאיבה וכלי קיבול וכן נהלי שיתוף פעולה עם גורמים נוספים במקרה הצורך.

9. תגובה מיידית לאירוע חומרים מסוכנים, לרבות דליפה העסק יכין נוהל תגובה מיידית לאירוע חומרים מסוכנים בהתאם לקבוע בתנאים הכלליים להיתר הרעלים ולתקנה 7(6) לתקנות בעניין דליפה, ויפעל על פיו.

תחקיר

10. לאחר אירוע חומרים מסוכנים, לרבות דליפה, יערוך העסק תחקיר לפי הקבוע בתנאים הכלליים ובתקנות, ויכלול בו גם את המפורט להלן:

- (א) בדיקת נתוני מערכת הדליפות עבור זמן הדליפה והתקופה של החודש שקדם לגילוי הדליפה לצורך בחינת התרחשות דליפה מתמשכת מהקו.
- (ב) בדיקת כל המערכות או המתקנים הרלבנטיים לאירוע הדליפה לצורך איתור נקודת הכשל.
- (ג) אם נמצא שהאירוע הינו תוצאה של כשל בצנרת, או על פי דרישת הממונה, העסק יבצע בדיקה לצנרת באזור הפגוע, באמצעות מעבדה מוסמכת, על ידי הרשות להסמכת מעבדות, לחקר מקרי כשל.
- (ד) בהתאם לממצאי בדיקות צנרת, בדיקות הגנה קטודית וכן על פי הצורך או לפי דרישת הממונה יכין העסק: תכנית לתיקון או שיקום הצנרת בהתאם לחוות דעת של מומחה להגנה קתודית או לבודק API על פי העניין.
- (ה) המלצות למניעת הישנות האירוע ולצמצום הנזק שעלול להיגרם לבריאות הציבור ולסביבה מאירועים כאמור.

סיום פעילות

11. במקרה של השבתה, סגירה או העתקה של קו דלק או צנרת פנים מפעלית (להלן – "הקו") העסק יפעל לפי המפורט להלן:

- (א) יכין תכנית לעניין אופן ביצוע השבתת הקו ויגישה לאישור הממונה. התכנית תכלול, בין היתר, את אופן הניקוז של הקו, האמצעים שינקטו למניעת זיהום קרקע ומים בעת ביצוע האמור ולוחות זמנים לביצוע ההשבתה, בין היתר לאור הקבוע בתקנה 8(ב) לתקנות קווי דלק.
- (ב) לאחר השבתת הקו בהתאם לקבוע בתקנות ואם הקו לא הוצא מהקרקע וסולק, העסק יכין תכנית לניתוק קו הדלק ויגישה לאישור הממונה. התכנית תכלול, בין היתר, את ניתוק קו הדלק, סגירת פתחיו, אמצעים למניעת הצטברות אוויר נפיץ בו, ואמצעים לניטור ומעקב אחר הצנרת ותכולתה עד להוצאת הקו מהקרקע וסילוקו או השמשתו מחדש.
- (ג) יבדוק האם קיימות אינדיקציות לזיהום קרקע, לפי המפורט להלן:

- (1) במקרה בו הקו מוצא ומסולק מן הקרקע – יבדוק קיומן של אינדיקציות לזיהום קרקע בממצאי שדה, במכשיר PID (קריאות מעל ל – 20 חל"מ), תוך מיקוד במקומות שבהם עלולה הייתה להיות דליפה למשל אזורים בהם בוצעו תיקונים לקו בעבר.
- (2) במקרה בו הקו נותר בקרקע וממולא בחומר אינרטי – יבצע בדיקות תקינות כקבוע בתקנות.

אותרו ממצאים המעידים על זיהום קרקע או חשד לזיהום קרקע, או שידוע כי בקו היה כשל בעבר, יכין העסק תכנית לשיקום הקרקע.

12. תכנית לשיקום קרקע
תכנית לשיקום קרקע, הנדרשת לפי תנאים אלה, תוכן בהתאם למסמך עקרונות המדיניות של המשרד בתחום מניעת זיהום קרקע והטיפול במזהמים בקרקע המפורסם באתר המשרד להגנת הסביבה (בפרק "טיפול בקרקעות מזוהמות"), על פי תקנות קווי צנרת, בהתאם להנחיות המקצועיות של המשרד המפורסמות באתר האינטרנט של המשרד ומתעדכנות מעת לעת, ובהתאם להנחיות הממונה.
13. סקר סיכונים
העסק יכין סקר סיכונים, לפי דרישת הממונה ובהתאם להנחיות המקצועיות של המשרד להגנת הסביבה.
14. סקר צנרת נטושה
העסק יערוך סקר צנרת נטושה, יכין דו"ח מפורט אודות כל המפורט להלן ויגישו לממונה לא יאוחר מחצי שנה מעת קבלת תנאים אלה -
- (א) סקירת כל קווי הצנרת בהם העסק עשה שימוש בעת קיומו ופעילותו, שאינם בשימוש עוד ולא עברו לבעלותו של גורם אחר.
- (ב) סקירת כל קווי הצנרת בהם העסק עשה שימוש בעת קיומו ופעילותו, שאינם בשימוש עוד ועברו לבעלותו של גורם אחר.
- (ג) סקירת כל קווי הצנרת הקיימים בשטח העסק, על הקרקע או בתת הקרקע, שאינם בשימוש עוד, בין אם היו בבעלותו ובין אם לאו.
- (ד) מצא העסק כי קיים קו צנרת בבעלותו או בשטחו, שהופסק השימוש בו לצמיתות, וכי הקו לא הושבת בהתאם לקבוע בתקנות - ישבית את הקו בהתאם לקבוע בתקנות ובסעיף 10 לתנאים אלה.
- (ה) מצא העסק כי קיים קו צנרת בבעלותו או בשטחו, שאינו בשימוש באופן זמני, ישבית את הקו לפי האמור בתקנה 8(ב)(1) לתקנות ובהתאם לאמור בסעיף 10(ג)(2) לתנאים אלה.

אם העסק הגיש לממונה בעבר סקר צנרת נטושה ולא השתנו הנתונים העובדתיים שבו יודיע על כך לממונה ולא יכין דו"ח נוסף.

דיווח 15. (א) העסק ידווח לממונה ויגיש לו מסמכים כמפורט להלן במועד המפורט:

- (1) מייד עם התגלות אירוע שעלול לגרום לזיהום קרקע או מקור מים.
- (2) מייד עם גילוי דליפת דלק לרבות קו לא אטום כמשמעותו בתקנות קווי צנרת בהתאם לקבוע בתקנה 10 לתקנות.
- (3) מייד עם קבלת החלטה בדבר סגירת קו דלק, השבתתו או סגירתו.
- (4) לכל היותר 48 שעות מעת איתור ממצאים המעידים על זיהום קרקע או חשד לזיהום קרקע.
- (5) עד לראשון בינואר בכל שנה קלנדארית יכין העסק ויגיש לממונה תכנית שנתית, בין היתר, לפי הקבוע בתקנות 5(א) ו-7(7) לתקנות לגבי פעולות מתוכננות שעלולה להיות להן השלכה על הסביבה או על בריאות הציבור:
 - (א) פעולות שדרוג ותחזוקה של מתקנים הנדסיים, שיפוץ ותיקון צנרת דלק, החלפת קטעי צנרת, החלפת ציפוי הצנרת, החלפת אביזרים וכל עבודה הכוללת חיתוך או חדירה אל תוך הקו,
 - (ב) שינויים תפעוליים צפויים שיכולים לגרום להגדלת הלחץ בצנרת ביותר מ – 10% מלחץ העבודה התפעולי הקיים, לרבות הגדלת הספיקה התפעולית, הוספת משאבות ושינוי מספר מגופים.
 - (ג) העסק ידווח לממונה באופן מיידי, עם החלטה על שינוי מהשינויים המפורטים בסעיפי משנה (א) ו- (ב).
- (ב) העסק ידווח לממונה ויגיש לו מסמכים, בהתאם לדרישתו, על המפורט להלן:
 - (1) דו"ח מעקב אחר מערכת בקרת דליפות בהתאם לקבוע בסעיף 4(ה) לתנאים אלה.
 - (2) תכנית שיקום קרקע בהתאם לקבוע בסעיפים 6(ב), 8(ד) ו- 9(ג) לתנאים אלה.

(3) מידע ומסמכים רלבנטיים נוספים לצורך פיקוח לפי התקנות ותנאי היתר הרעלים לרבות מפות ותרשימים, עותק מכל נוהלי העבודה של העסק, ובין היתר, אלו המותאמים לצנרת דלק בהתאם לתקן API, ובכלל זאת עותק של נוהל תחזוקה שוטפת כמפורט בתקנה 7(6) לתקנות.

